

[Chr. Thomsen.]

realkreditinstitution, som skulle have 200 mill. kr. til rådighed til udlån pr. år, og som skulle løse en lang række opgaver. Det bliver svært, da landbrugets bruttoinvesteringer ligger lige i nærheden af 2 milliarder kr., og hvis vi f. eks. skal opretholde den svineproduktion, vi har nu, kan man i alle tilfælde ikke investere under 600 mill. kr. om året fremover alene i staldbygninger; et udlån på i alt 200 mill. kr. årlig til alle formål rækker ikke ret langt.

Der findes et større afsnit om forsøgs- og konsulenttjeneste. Som forholdene er i øjeblikket, er det vel sådan, at staten, omend man diskuterer procenterne, nogenlunde betaler 60 pct. af den reelle udgift til konsulenttjenesten. Jeg er da fuldstændig klar over, at både forsøgsgårdene og konsulenttjenesten som helhed må undergå en udvikling, og hele tiden følge udviklingen op. Men når det nævnes, at staten skal overtage hele konsulenttjenesten og betale den fuldt ud, så vil jeg gerne stille det spørgsmål, om det i sig selv er en reform, at staten bare betaler de mange flere penge. Hvis der ikke ligger andet bagved, er det jo ingen reform.

Afsnit VI er nok det, som landbruget selv og vi andre længst kan følge, for heri står, at man ønsker en landsomfattende sammenlægning af grovvarehandelen, af mejerierne og slagterierne, og der er nævnt mange andre ting. Ja, det er egentlig bare at bakke den udvikling op, der er i gang, for grovvarehandelen er allerede sammenlagt på landsbasis, og mejerierne og slagterierne sammenlægges enten på landsbasis eller landsdelsvis, så heri er der i og for sig ikke noget nyt. Også her skulle der stilles 200 mill. kr. til rådighed årligt i 5 år; det vil sige, at støtten fra at være kontantstøtte går over til at blive investeringsstøtte. Det kan lyde meget besnærende, men det er ikke så enkelt, for hvis man ikke i de senere år f. eks. havde haft kontantstøtte til kvægproduktionen, havde vi ikke i dag behøvet at diskutere kødeksporten, for så havde der ingen eksport været; så havde der nemlig ingen købesætninger af nævneværdig betydning været tilbage. Det er altså meget kompliceret. Det, man tilsigter med afsnit VI, vil sikkert blive en realitet, fordi man bare bakker en udvikling op, som er i gang.

Så foreslår man, at hjemmemarkedsordningerne bibeholdes, og at priserne beregnes efter produktionsomkostningerne. Det er jeg selvfølgelig enig i, for ingen har vel krav på at få hverken landbrugsvarer eller andre varer til en lavere pris end den, det koster at fremstille dem. Men der står i bemærkningerne til forslaget, at når man skal beregne priserne på hjemmemarkedet, så skal man tage omkostningsniveauet i de af staten drevne brug i betragtning. Det tror jeg at jeg på forbrugernes vegne kommer til at tage forbehold over for.

Så siges der i bemærkningerne et sted, at en ændring af landbrugsstøtten vil betyde, at man kan komme i gang med rationelle stordriftformer inden for landbruget. Jeg må hertil sige, at det aldrig i dette land har været forbudt at have en kæmpekvægbesætning eller en kæmpesvinebesætning. Det har intet i dansk lovgivning nogen sinde forhindret. Jeg skal ikke benægte, at det måske ad åre kan gå sådan, men jeg vil bare gøre opmærksom på, at udviklingen i øjeblikket i alle tilfælde ikke går i den retning. Hvis man prøver at vurdere udviklingen inden for husdyrholdet, som nu engang er rygraden i dansk landbrug, finder man, at produktionen hverken samler sig på de små eller på de store brug, men på dem i midten. Det er de små og de store brug, der holder op med husdyrholdet, og det er dem i midten, der øger produktionen. Den udvikling, der af sig selv er i gang inden for landbruget, tyder altså ikke på, at man, når der er tale om kvægbrug og husdyrhold som helhed, skal gå ind for storbrug.

Må jeg i øvrigt sige, at jeg ofte har forfægtet den tanke, at der intet er i vejen for, at man inden for landbruget kan bruge stordriftens former, når bare man bruger dem det rigtige sted, nemlig i forædlingsleddet og i salgsleddet; men det betyder ikke, at man ikke kan bruge bondegårdsformen i produktionsleddet. Man kan godt køre med stordrift i det ene led uden at gøre det i det andet, hvis det ikke passer nær så godt dér.

Jeg vil gerne stille et konkret spørgsmål til forslagsstillerne. Der står i bemærkningerne, at den nuværende kontantstøtte har forvredet hele systemet. Jeg har hørt den udtalelse før andre steder. Jeg vil gerne have en forklaring på, hvor det er, kontantstøtten og produktionsstøtten, som den har